

א-טב והרי וליטעמיך, וכי עדרו שורף? כלומר: והרי טב-א מאותו טעם נאמר גם לגבי שריפה, שלא ישרף אלא אחד, ולא כן אמרו בברייתא, אלא: וכולן נשרפין אבית הדשן?! (310)

ומפרשינן: מי דמי?!

התם — לגבי שריפה — לא כתיב "אותו".

אבל הכא — גבי שער לעזאזל — כתיב:

לשלח "אותו" לעזאזל המדברה, ללמדך: אחד ולא שנים. (311)

איתמר:

רב פפי משמיה דרבא אמר: השעיר הראשון שהגריל עליו אותו משלח לעזאזל.

השעיר שעלה עליו הגורל לה', ונתן ממנו מתנות שלפני ולפנים, ונשפך הדם לאיחר שגמר מתנות פנים, והוצרך להביא שני שעירים אחרים ולהגריל עליהם, ושחט את השעיר שעלה עליו הגורל לה', ונתן ממתנות מתנות שעל הפרוכת, ונשפך הדם והגריל בשלישית; הרי כאן שלשה שעירי עזאזל משלש זוגות, כמה מהן הוא משלח לעזאזל [רש"י]? (309)

אמר ליה רב נחמן לרבא: וכי עדרו משלח? כלומר: לא הזקיק הכתוב לשלח אלא אחד; והאחרים ירעו עד שיסתאבו וימכרו ויפלו דמיהם לנדבה [ריטב"א]; ולקמן פליגי בה אמוראי, איזה מהן משלח.

אמר לו רבא לרב נחמן:

310. ביאר בשיח יצחק, שאין כוונת הגמרא להקשות מרבי אלעזר ורבי שמעון שאין הלכה כמותם; אלא שרב נחמן אמר מן הסברא שאין לשלח את כולם, על זה מקשי ליה, שהרי רואים אנו כי רבי אלעזר ורבי שמעון לא חששו לסברא זו, ויש לומר כי אף חכמים מודו גבי שער המשתלח, שאין הוא תלוי בחבירו שעלה לה', והואיל ובו לא נעשה שום דיחוי הרי הוא נשלח לעזאזל.

וסיים שם: וממה שכתבתי יתבאר לך דאין מכאן ראייה לפסוק כרבי אלעזר ורבי שמעון, דסבירא להו כולן נשרפין וכמו שכתב הפרי חדש ז"ל בהלכות עבודת יום הכפורים פרק ה הלכה ט יעוי"ש.

311. ביאר בשיח יצחק: דהכי קאמר ליה רב נחמן לרבא, כי מה שאמר "וכי עדרו משלח", אין זה מן הסברא, ואין להקשות עליה מדברי רבי אלעזר ורבי שמעון; אלא מכח מיעוט הכתוב שנאמר "אותו".

309. א. ברש"י מבואר, דמיירי הכא שנשפך "לאחר שגמר מתנות פנים", משמע אבל נשפך באמצע המתנות והוצרך להגריל בשנית ולהזות מן השעיר שעלה לה' באותו מקום, ודאי שאין חבירו של ראשון משתלח; ולא נתבאר אם כתב כן רש"י רק לדעת רבי מאיר שחוזר על כל המתנות מתחילה, או אף לדעת רבי אלעזר ורבי שמעון הסוברים: ממקום שפסק הוא מתחיל.

ב. כתב בשיח יצחק: כי הבעיא היא אפילו לרבנן — שהלכה כמותם — שאין נשרף אלא האחרון; כי לא קאמרי רבנן שאין נשרף אלא אחרון, אלא משום שהראשון יש בו פסול ונשפך דמו וכנ"ל בהערה 307 בשם התוספות ישנים; או דילמא, הואיל והזקיק הכתוב שיהיה השעיר לעזאזל חי עד מתן דמים של חבירו, מעתה הרי הוא תלוי בו, ואם נדחו ראשונים מצד שנשפך דמם — גם אלו יידחו מתורת שילוח; ועל דרך זה פירש המשך הסוגיא ויתבאר במקומו בהערות.